KURATORIUM OŚWIATY
W KRAKOWIE

Kod ucznia .....

Małopolski Konkurs Geograficzny

dla uczniów szkół podstawowych województwa małopolskiego
w roku szkolnym 2021/2022

Etap rejonowy

Liczba punktów możliwych do uzyskania: 80 Suma uzyskanych punktów: .....
Metryczka (wypełnia komisja konkursowa): imię i nazwisko ucznia: szkoła:

Droga Uczennico! Drogi Uczniu!

1. Arkusz konkursu zawiera 20 zadań i brudnopis (**który nie będzie oceniany**).
2. Na rozwiązanie arkusza masz **100 minut.**
3. Sprawdź, czy zestaw pytań, który otrzymałaś/otrzymałeś, składa się z 12 stron.
4. **Nie podpisuj kartek imieniem i nazwiskiem - dotyczy to również metryczki.**
5. Podczas rozwiązywania arkusza obowiązuje **bezwzględny zakaz używania telefonów komórkowych, tabletów, komputerów oraz innych urządzeń elektronicznych i telekomunikacyjnych**.
6. Możesz korzystać z linijki oraz tradycyjnego, prostego kalkulatora.
7. W zadaniach zamkniętych prawidłowe **odpowiedzi zaznaczaj w odpowiednich miejscach symbolem x.** W większości zadań należy wybrać **jedną** odpowiedź (chyba, że w poleceniu wyraźnie napisano inaczej).
8. Do zaznaczania odpowiedzi używaj długopisu. Odpowiedzi zaznaczone ołówkiem nie będą oceniane.
9. Jeśli się pomylisz **błędną odpowiedź zakreśl kółeczkiem ⊗, a następnie zaznacz prawidłową odpowiedź x.**
10. Pamiętaj, aby nie używać korektora. Jeśli musisz poprawić błędnie wpisane słowo lub numer przekreśl je oraz wpisz właściwe.
11. Brak wyboru odpowiedzi lub zaznaczenie większej liczby odpowiedzi niż wskazano w poleceniu będzie traktowane jako błędna odpowiedź, co będzie skutkowało przyznaniem 0 pkt. za określone zadanie.
12. Staraj się, aby Twoja praca była czytelna.
13. Stwierdzenie niesamodzielności pracy lub przeszkadzanie innym spowoduje wykluczenie Cię z udziału w konkursie.
14. **Wyłącz i schowaj telefon komórkowy, jeśli go posiadasz.**

POWODZENIA!

W zadaniach wykorzystano infografiki Wydawnictwa Nowa Era Sp. z o.o.

Zadanie 1. *0-1 pkt.*
Który z wielkich podróżników rozpoczął i zakończył swą podróż w Wenecji?

☐ A. Ferdynand Magellan
☐ B. Krzysztof Kolumb
☐ C. Marco Polo
☐ D. żaden z wymienionych

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 2. *0-2 pkt.*
Zaznacz spośród podanych dwa prawdziwe zdania:

☐ A. Dawid Livingston odbył podróż przez Wyżynę Brazylijską.
☐ B. Dawid Livingston podróżował w okolicach jeziora Tanganika.
☐ C. W 1911 r. do bieguna południowego dotarł Roald Amundsen.
☐ D. W 1909 r. Robert Peary zdobył biegun południowy.

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 3. *0-2 pkt.*
Zaznacz dwa zestawienia, w których wymieniono wybrane planety we właściwej kolejności od Słońca?

☐ A. Merkury, Wenus, Ziemia, Mars
☐ B. Markury, Wenus, Mars, Ziemia
☐ C. Mars, Jowisz, Saturn, Uran
☐ D. Ziemia, Mars, Saturn, Jowisz

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 4. *0-1 pkt.*
22 czerwca w Polsce obowiązuje czas letni taki jak **w strefie czasowej**, w której **leży**:

☐ A. Londyn
☐ B. Oslo
☐ C. Lwów
☐ D. Moskwa

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 5.
Rysunek przedstawia zmiany oświetlenia Ziemi w różnych porach roku. Literami A, B, C, D oznaczono położenie Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku.

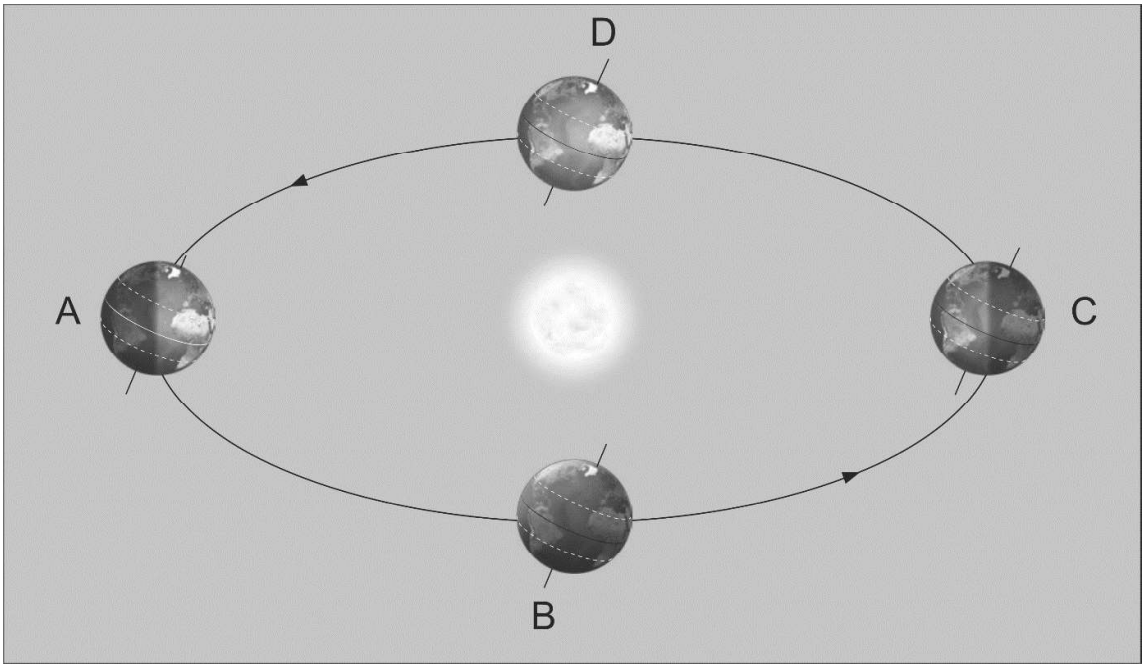

Zadanie 5a. *0-4 pkt.*
Określ położenie Ziemi na orbicie w podanych w tabeli dniach, wpisując w pierwszej kolumnie litery zgodnie z ich oznaczeniami na rysunku do zad. 5.

Uwaga: litery w tabeli nie mogą się powtarzać. W przypadku powtórzeń otrzymasz 0 pkt.

Oznaczenie na rysunku	Data
	23 września
	22 grudnia
	22 czerwca
	21 marca

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 5b. *0-2 pkt.*
Uzupełnij zdanie wpisując w kratki litery, zgodnie z ich oznaczeniami na rysunku w zad. 5.

Słońce góruje na zwrotniku Raka, gdy Ziemia znajduje się w położeniu ☐, a na zwrotniku Koziorożca, gdy jest w położeniu ☐ .

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 6. *0-4 pkt.*
Rysunek przedstawia górowanie Słońca w Toronto lub w Buenos Aires w dniach przesilenia letniego, przesilenia zimowego oraz w dniach równonocy wiosennej i jesiennej.
Uzupełnij tabelę wpisując w pierwszym wierszu BA, jeśli rysunek dotyczy Buenos Aires lub T, jeśli rysunek dotyczy Toronto. Następnie uzupełnij pierwszą kolumnę tabeli, dopisując do podanych dat litery A,B,C oznaczające wysokość górowania Słońca nad horyzontem we wskazane dni, zgodnie z oznaczeniami na rysunku.

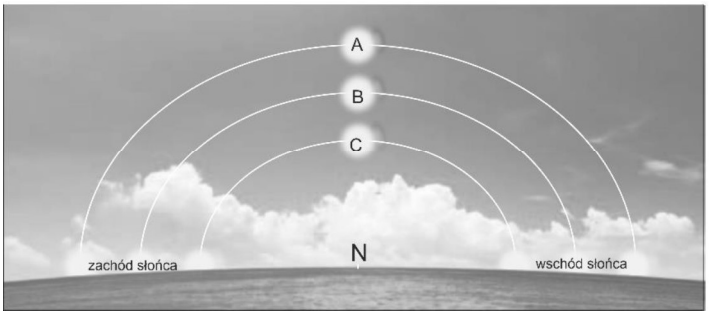

Miasto:	
Oznaczenie na rysunku	Data górowania Słońca
	21. III i 23. IX
	22. XII
	22. VI

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 7. *0-1 pkt.*
Marcin przyleciał wczoraj (w przeddzień pisania tego konkursu) samolotem z Warszawy do Nowego Jorku. Na lotnisku w Nowym Jorku powinien:

- ☐ A. Cofnąć wskazówki zegarka, czyli odjąć czas o 6 godzin
- ☐ B. Przesunąć wskazówki zegarka do przodu, czyli dodać czas o 6 godzin
- ☐ C. Cofnąć wskazówki zegarka, czyli odjąć czas o 8 godzin
- ☐ D. Przesunąć wskazówki zegarka do przodu, czyli dodać czas o 8 godzin

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 8. *0-1 pkt.*
Gdy w Krakowie 31. XII zegary wskazują północ, w Pekinie jest:

- ☐ A. 31. XII
- ☐ B. 30. XII
- ☐ C. 1. I
- ☐ D. 2. I

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 9. *0-3 pkt.*
Rysunki przedstawiają wiązkę promieni słonecznych oświetlających powierzchnię Ziemi w różnych szerokościach geograficznych oraz kąt padania promieni słonecznych. Dopasuj rysunki A, B, C do stref oświetlenia Ziemi: międzyzwrotnikowej, umiarkowanej i podbiegunowej północnej, wpisując w kratki litery A, B, C zgodnie z oznaczeniami na rysunku.

Uwaga: litery w kratkach nie mogą się powtarzać. W przypadku powtórzeń otrzymasz 0 pkt.

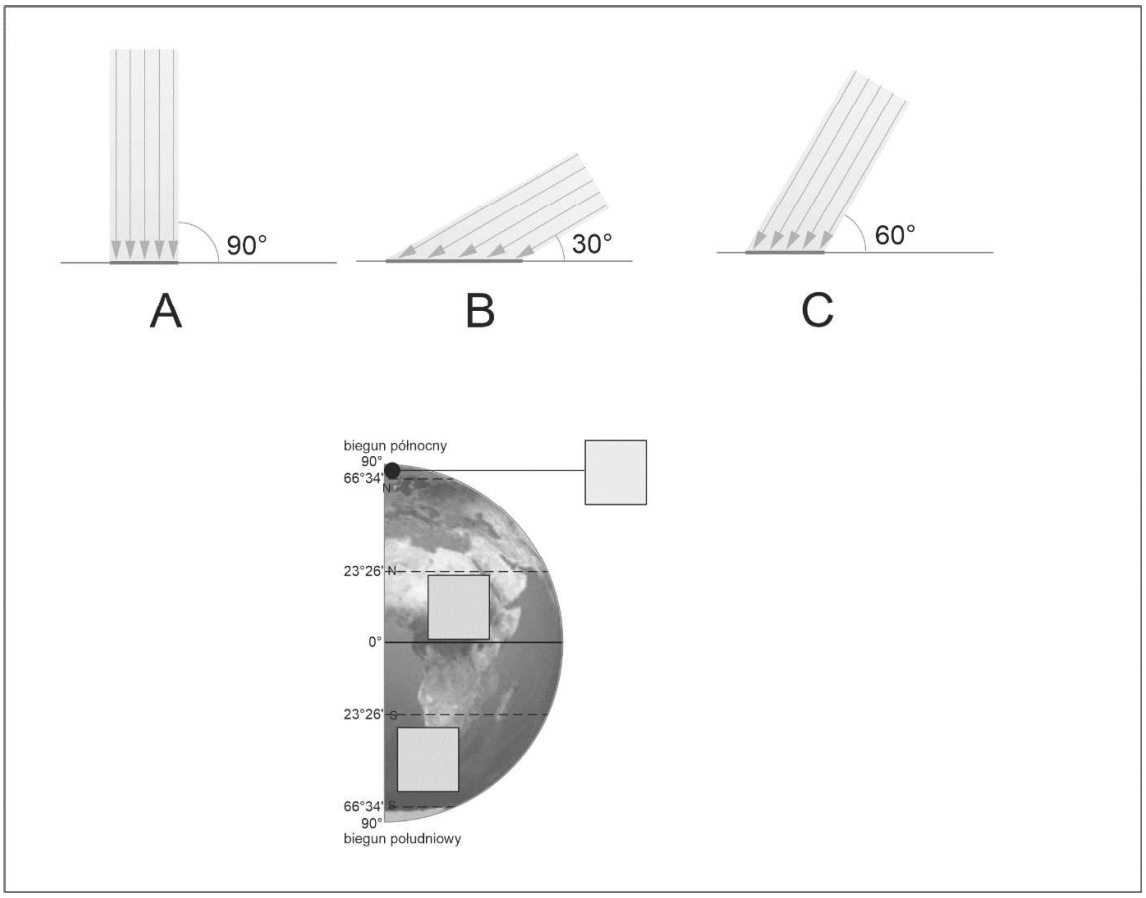

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 10. *0-1 pkt.*
W którym zestawieniu wymieniono wyłącznie ciepłe prądy morskie, mające wpływ na rozkład wielkości opadów atmosferycznych w Kanadzie?

☐ A. Alaski, Wschodniogrenlndzki
☐ B. Zatokowy (Golfsztrom), Labradorski
☐ C. Alaski, Północnopacyficzny
☐ D. Labradorski, Wschodniogrenlandzki

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 11. *0-2 pkt.*
Na mapach A oraz B przedstawiono cyrkulację powietrza nad Kanadą zimą i latem. Uzupełnij zdania, wpisując w pierwszą kratkę właściwą literę zgodnie z oznaczeniem mapy (A lub B), a w drugim zdaniu nazwę ośrodka barycznego zgodnie z jego nazwą na mapie.

1. Cyrkulację powietrza nad Kanadą latem przedstawiono na mapie ☐.

2. Zimą nad Kanadą tworzy się rozległy ☐.

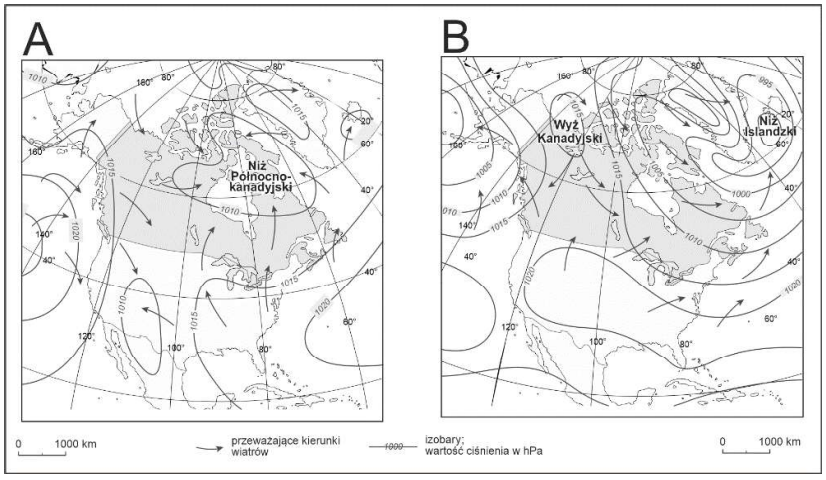

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 12. *0-3 pkt.*
Niektóre spośród poniższych klimatogramów uwidaczniają charakterystyczne cechy klimatu wilgotnych lasów równikowych. Wskaż trzy takie klimatogramy wpisując w kratki pod nimi znak x.

*Uwaga: Należy zaznaczyć najwyżej **trzy** klimatogramy. W przeciwnym razie otrzymasz 0 pkt.*

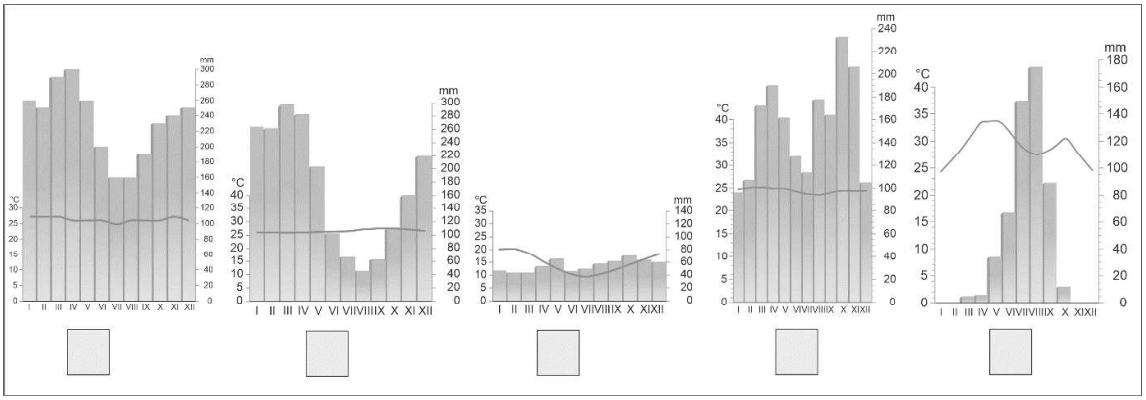

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 13. *0-1 pkt.*
Metysi są mieszaną odmianą ludności Ameryki:

☐ A. Białej i potomków Indian
☐ B. Białej i potomków Murzynów
☐ C. Potomków Murzynów i Indian
☐ D. Potomków Murzynów i Mulatów

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 14. *0-6 pkt.*
Na mapie przedstawiono udział rdzennej ludności w ogólnej liczbie mieszkańców w krajach Ameryk. W których trzech zestawieniach wybrane kraje wymieniono w kolejności od największego do najmniejszego odsetka ludności rdzennej?

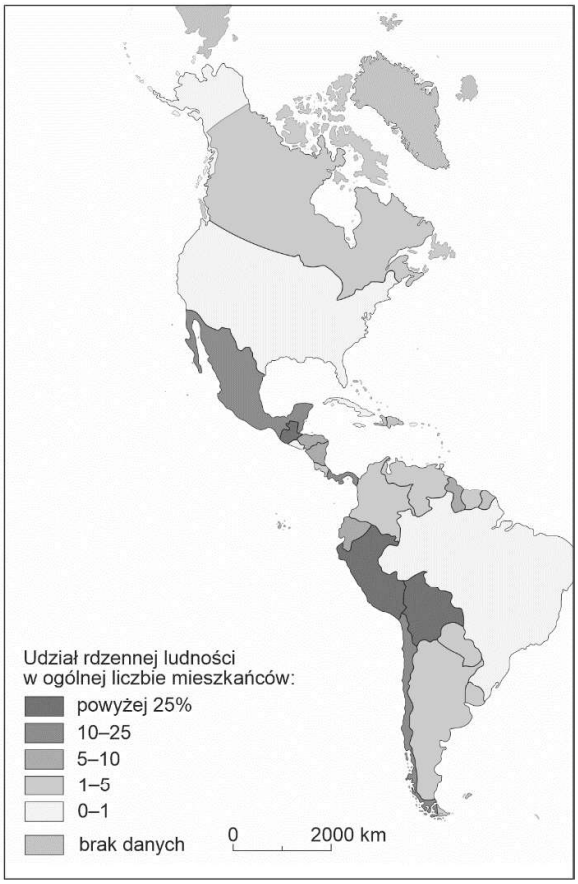

☐ A. USA, Ekwador, Gwatemala
☐ B. Boliwia, Chile, Urugwaj
☐ C. Ekwador, Boliwia, Kolumbia
☐ D. Gujana, Paragwaj, USA
☐ E. Meksyk, Argentyna, Brazylia
☐ F. Brazylia, Peru, Wenezuela

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 15. *0-18 pkt.*
Na mapach zaznaczono wybrane, największe miasta w Ameryce Południowej i w Ameryce Północnej, które tworzą megalopolis: **Chicago, Detroit, Filadelfia, Los Angeles, Pittsburgh, Rio de Janeiro, San Francisco, São Paulo, Waszyngton**. Wpisz do tabel A, B, C, D nazwy miast tworzących megalopolis wskazane w poszczególnych tabelach oraz nr miasta na mapie.

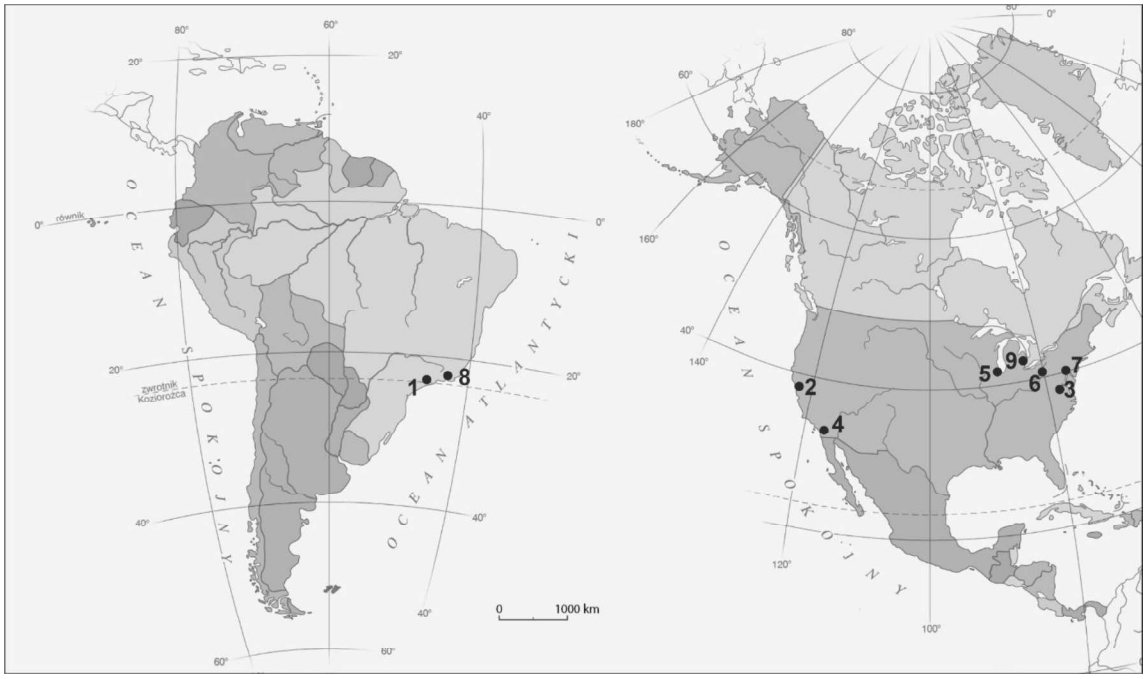

Tabela A Nr miasta na mapie	Nazwa miasta	Wyróżniająca cecha megalopolis
		Nazwa megalopolis ChiPitts

Tabela B Nr miasta na mapie	Nazwa miasta	Wyróżniająca cecha megalopolis
		Na obrzeżach wielkich miast znajdują się fawele.

Tabela C Nr miasta na mapie	Nazwa miasta	Wyróżniająca cecha megalopolis
		Megalopolis w stanie Kalifornia

Tabela D Nr miasta na mapie	Nazwa miasta	Wyróżniająca cecha megalopolis
		Przez jedno z miast przepływa Potomak

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 16. *0-1 pkt.*
W którym zestawieniu wymieniono stany USA znajdujące się na Alei Tornad?

☐ A. Dakota Północna, Minnesota, Oregon
☐ B. Kalifornia, Nevada, Oregon
☐ C. Dakota Południowa, Nebraska, Oklahoma
☐ D. Nowy Jork, Pensylwania, Wirginia

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 17. *0-7 pkt.*
W tabeli zestawiono przyczyny, skutki oraz etapy rozwoju huraganu. Utwórz ciąg przyczynowo-skutkowy objaśniający ten proces. Do kratek wpisz litery z tabeli w odpowiednich miejscach schematu.

Uwaga: litery w ciągu przyczynowo-skutkowym nie mogą się powtarzać. W przypadku powtórzeń otrzymasz 0 pkt.

Przyczyny, skutki i etapy	
A	Skraplanie pary wodnej w unoszącym się powietrzu. Tworzenie się chmur burzowych. Ulewa oraz uwalnianie ciepła w atmosferze.
B	**Wymiana ciepła ocean-atmosfera. Usuwanie ciepła z oceanu poprzez unoszące się ciepłe, wilgotne powietrze.**
C	Wzrost temperatury powierzchni oceanu. Zwiększenie parowania nad oceanem.
D	Globalne ocieplenie
E	Huragan (cyklon).
F	W strefie bardzo niskiego ciśnienia powietrza, silne wiatry nad oceanem zbiegają się do środka, tworząc oko cyklonu (wirowy ruch powietrza). Wiatr w oku cyklonu przenosi nadmiar powierza ku górze.
G	Promieniowanie słoneczne i dostawa ciepła (energii cieplnej).
H	**Burza. Nad oceanem tworzy się obszar bardzo niskiego ciśnienia.**
I	Cyklon zwiększa parowanie z powierzchni oceanu oraz powoduje mieszanie górnych warstw wody, w wyniku czego następuje obniżenie temperatury powierzchni oceanu.

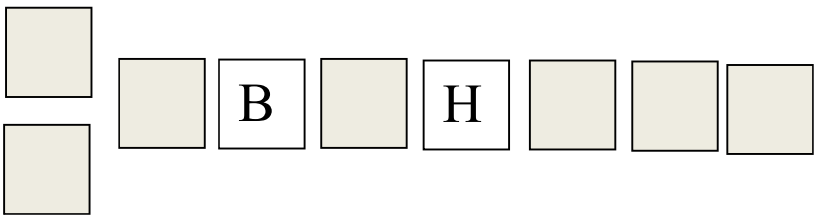

Przyczyny → Rozwój cyklonu → Skutki huraganu na oceanie i na lądzie

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 18. *0-1 pkt.*
Ile procent efektu cieplarnianego pochłania ogrzanie wód wszechoceanu?

☐ A. 10-20%
☐ B. 80-90%
☐ C. 40-50%
☐ D. 30- 40%

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 19. *0-1 pkt.*
Modele matematyczne wskazują, że globalna emisja gazów cieplarnianych powoduje wzrost temperatury powietrza na Ziemi w ostatnich cyklach dziesięcioletnich o:

☐ A. 1,0°C
☐ B. 0,5°C
☐ C. 0,8°C
☐ D. 0,2°C

Liczba przyznanych punktów .....

Zadanie 20. *0-18 pkt.*
Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz znakiem **X** ocenę P (prawda) jeśli uważasz, że zdanie jest prawdziwe lub ocenę F (fałsz) jeśli uważasz, że zdanie jest fałszywe.

	Zdanie	Ocena			
1	Ziemia jest największą spośród planet skalistych w Układzie Słonecznym.	P		F	
2	Selwa to wilgotne lasy równikowe w Amazonii.	P		F	
3	Pod względem powierzchni Kanada jest większa od USA.	P		F	
4	Jowisz jest planetą skalistą.	P		F	
5	Zabytkowa (historyczna) dzielnica Quebec (Vieux-Quebec; Quebec) znajduje się na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO.	P		F	
6	Najwyższym piętrem w wilgotnym lesie równikowym jest piętro drzew średnich (5-20 m).	P		F	
7	Stan Dakota Południowa szczyci się słynnymi wizerunkami sześciu amerykańskich prezydentów, które znajdują się na górze Rushmore.	P		F	
8	Meteoryt, który spada na powierzchnię Ziemi nazywany jest meteorem.	P		F	
9	Najludniejszym miastem w USA jest Nowy Jork.	P		F	
10	Barriadas to określenie slamsów w Peru.	P		F	
11	Zambosi są potomkami ludności białej i Indian.	P		F	
12	Tornado wyglądem przypomina piramidę.	P		F	
13	W USA Święto Dziękczynienia obchodzone jest w pierwszy czwartek listopada jako tradycyjne święto rodzinne.	P		F	
14	Jednym z najwyżej położonych miast w Andach jest La Paz, stolica Peru.	P		F	
15	Meksyk – stolica Meksyku jest megamiastem.	P		F	
16	Na peryferiach wielkich miast Ameryki Północnej rozciągają się dzielnice sypialne, w których dominuje jednorodzinna zabudowa.	P		F	
17	Kanada należy do największych na świecie producentów syropu klonowego.	P		F	
18	Pozorny ruch gwiazd na niebie jest skutkiem ruchu obrotowego Ziemi.	P		F	

Liczba przyznanych punktów .....

Brudnopis

Zapisy w brudnopisie **nie są oceniane**.